

**DOSSIER
DE PREMSA**

Exposició a El Born CCM
13.06.2019 - 13.10.2019
Elbornculturaaimemoria.cat

RENOU

EL COMBAT PER UNA NOVA CULTURA

IVAM
GENERALITAT
VALENCIANA

**EL BORN
CCM**

Ajuntament de
Barcelona

RENAU. EL COMBAT PER UNA NOVA CULTURA

13 de juny - 13 d'octubre

“Comprenguí, fascinat, que el meu art podia ser un arma poderosa de lluita, que també com a artista podia contribuir a la transformació revolucionària de la realitat social que m’envoltava”

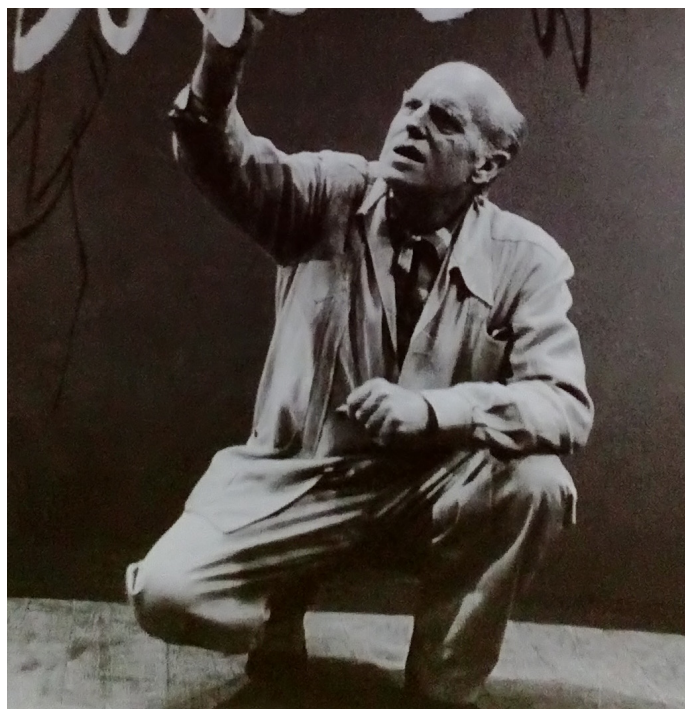
Josep Renau, 1974

Josep Renau. Artista,
intel·lectual i creador
radicalment compromès
amb la política i la cultura.

El Born Centre de Cultura i Memòria, en col·laboració amb l'Institut Valencià d'Art Modern (IVAM), presenta una exposició retrospectiva de l'obra de Josep Renau, **la més extensa feta fins ara a Catalunya.**

Josep Renau, nascut a València l'any 1907, **és una figura central de l'art combatiu** que va vincular estretament la creació amb el compromís social. La seva obra, formada principalment per cartells i grans murals, està marcada per un llenguatge innovador i per l'ús agosarat del fotomuntatge. La trajectòria personal de l'artista també és un reflex dels conflictes del segle XX: la defensa de la segona República i del patrimoni artístic espanyol, la ferida de la Guerra Civil i l'exili a Mèxic i a Berlín, on va morir l'any 1982.

El Born CCM recorda aquest artista i intel·lectual amb una selecció de més de 100 peces, la majoria cedides per l'Institut Valencià d'Art Modern (IVAM), i també procedents de la col·lecció privada Iban Ramón, del CRAI - Biblioteca del Pavelló de la República, de la Biblioteca Valenciana, de l'Arxiu José Hugué i del Centro Documental de la Memòria Històrica de Salamanca (Ministeri d'Educació, Cultura i Esports).

L'exposició **Renau. El combat per una nova cultura**, comissariada per Juan Vicente Aliaga, repassa en 4 grans àmbits la trajectòria artística i personal de Josep Renau:

1 LA FORJA D'UN ARTISTA (1907-1939)

Els inicis artístics i la implicació amb el govern de la II República

2 L'EXILI MEXICÀ (1939-1958)

La consolidació artística, el compromís polític i les turbulències de l'exili

3 THE AMERICAN WAY OF LIFE

La seva obra més coneguda: una sèrie de fotomuntatges polítics imprescindibles

4 ELS ANYS DEL TELÓ D'ACER I EL FINAL (1958-1982)

L'exili a Berlín Oriental: llums i ombres a un país comunista

LA FORJA D'UN ARTISTA (1907-1939)

La primera etapa de la producció artística de Josep Renau està molt relacionada amb l'estètica *déco* pròpia de l'època: segueix la tendència d'utilitzar formes simplifiades amb tints planes i temes sovint frívols. El 1928 presenta la seva obra a Madrid amb gran èxit de públic. Aviat, però, comença a estructurar el seu pensament polític i el 1931 s'afilia al Partit Comunista d'Espanya. Els anys trenta són temps d'enfrontament ideològic: la proclamació de la Segona República (1931), el cop d'estat de Francisco Franco (1936) i l'esclat de la guerra civil amb la posterior repressió dels vençuts. Renau posiciona la seva obra com una eina propagandística al servei dels valors republicans i de la lluita contra el feixisme.

L'EXILI MEXICÀ (1939-1958)

Acabada la guerra civil, Josep Renau emprèn el camí de l'exili. Passa pel camp de concentració francès d'Argelers i el juny de 1939 Renau arriba a la capital de Mèxic amb la seva dona, la pintora Manuela Ballester, i dos fills. Com tants altres exiliats, lluny del seu país, Renau viu mesos d'incertesa. El context internacional tampoc no és gaire esperançador amb l'avenç del nazisme i l'esclat de la Segona Guerra Mundial (1939-1945). El contacte amb el muralista David Alfaro Siqueiros pal·lia en certa mesura l'amargor i la solitud d'aquests primers moments. El període mexicà de Renau s'allarga vint anys. En aquest temps, enforteix els seus postulats comunistes i s'implica en els conflictes de la societat mexicana.

THE AMERICAN WAY OF LIFE

The American Way of Life és una sèrie de fotomuntatges on Renau crítica als valors mercantilistes de la societat de consum i la fascinació que desprèn. S'hi combinen fragments de la cultura nord-americana de l'espectacle i aspectes de la política dels Estats Units, en un temps de guerra freda i amb la retòrica bel·licista que l'acompanya. Renau també hi tracta assumptes com ara el racisme i la marginació dels afroamericans, les polítiques imperialistes i la cosificació de la dona. Formalment, utilitza tècniques properes a la publicitat, amb colors intensos, l'ús d'espais visuals contraposats i distorsions òptiques. Renau hi treballa entre 1949 i 1976, a cavall de Mèxic i la RDA, i és la seva obra més coneguda i trencadora formalment.

ELS ANYS DEL TELÓ D'ACER I EL FINAL (1958-1982)

Renau marxa de Mèxic el 1958 després d'haver patit alguns incidents i atemptats sortint del seu estudi. Es trasllada al Berlín Oriental i allà hi desenvolupa un art polític al servei de l'estat comunista. Així, durant l'etapa berlinesa, treballa a la televisió pública i concep alguns murals per a les ciutats de Halle-Neustadt i Erfurt, amb l'objectiu de parlar a tota la ciutadania sobre la revolució techno-científica. Paral·lelament a la crítica de caire polític, en els últims anys de la seva vida també es va centrar en una sèrie artística de nus femenins. Josep Renau torna a Espanya el 1976, després de la mort de Franco i de 37 anys d'exili. Intenta establir-se a València però no ho aconsegueix. El 1982 mor a Berlín.

Programació al voltant de l'exposició **Renau. El combat per una nova cultura.**

**Dijous
13 de juny, 18h**
Sala Castellví

TAULA RODONA INAUGURAL
Renau en context. L'activitat de l'artista i intel·lectual valencià durant els anys 30 i el seu llegat.

Juan Vicente Aliaga, professor i comissari de l'exposició.
Patricia Mayayo, historiadora d'art i investigadora.
Manuel García, crític i historiador.

Modera Laura Sangrà,
periodista cultural.

A les 19.30 h, **visita comentada de l'exposició** de la mà de Juan Vicente Aliaga, comissari de l'exposició.

**Dijous
20 de juny, 19h**
Sala Moragues

CONFERÈNCIA
Josep Renau, vida i obra.

Albert Forment, autor del catàleg raonat de Josep Renau, IVAM, 2003.

Albert Forment és llicenciat en Geografia i Història, en les especialitats d'Història Contemporània (1984) i Història de l'Art (1993), doctor en Història de l'Art per la Universitat de València (1995).

**De juliol
a setembre
cada dissabte
i diumenge, 19h**

**VISITES COMENTADES
A L'EXPOSICIÓ**

Incloues en el preu de l'entrada.

**A partir
del 15 de juny**

MURAL "TOT L'ART ÉS POLÍTIC"
Col·laboració entre El Born Centre de Cultura i Memòria i l'Escola Massana Centre d'Art i Disseny.

El mural es realitzarà a partir del 15 de juny i es podrà veure al vestíbul del centre fins al 13 d'octubre de 2019.

Aquest projecte consisteix en intervenir sobre els vidres de la sala d'exposicions d'El Born CCM, dibuixant amb retoladors de base de guix amb una paleta limitada de colors. La proposta està inspirada en l'imaginari de l'obra i en l'esperit de Renau i l'element vertebrador del mural és una frase del propi artista: "TOT L'ART ÉS POLÍTIC".

Projecte realitzat per l'alumnat de primer d'Il·lustració i d'Arts Aplicades al Mur, Cicles Formatius de Grau Superior de l'escola Massana. A cada participant se l'hi ha assignat un fragment del mural perquè s'expressi lliurement. Un cop units tots els fragments, l'espectador podrà experimentar com l'art pot unir les diferents sensibilitats d'un poble.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Cicle de visites amb experts convidats

Entre les activitats culturals entorn aquesta mostra, es proposa un **Cicle de visites amb especialistes**. Al llarg de l'estiu, persones expertes en la fotografia, l'art i el disseny gràfic oferiran la seva visió personal i molt particular sobre l'obra artística de Renau amb un grup reduït de visitants.

**Juliol,
a les 20h:**

Dijous 18
Juan Naranjo

Reserva prèvia.

Preu: 5€

Aforament:
20 persones

**Agost,
a les 20h:**

Dijous 1,
Victòria
Combalia

Reserva prèvia.

Preu: 5€

Dijous 8,
M. Àngels Fortea

Aforament:
20 persones

JUAN NARANJO (BARCELONA, 1960)

Investigador expert en el usos i funcions de la fotografia, des del segle XIX fins a la actualitat.

És membre de la comissió assessora del departament de fotografia del Museu Nacional d'Art de Catalunya. Així mateix, Juan Naranjo ha estat assessor de la col·lecció de fotografia de l'Editorial Gustavo Gili; director artístic de Kowasa Gallery; assessor de fotografia espanyola a la col·lecció del Centro Ordóñez-Fundación de Fotografía de Donosti, a més de creador i director del departament de fotografia de Soler y Llach Subastas Internacionales.

VICTÒRIA COMBALIA (BARCELONA, 1952)

Crítica i assessora d'art i comissària d'exposicions. Especialista en Dora Maar i Joan Miró.

Amb una sòlida formació com a historiadora d'art, la seva tesi de llicenciatura *La poética de lo neutro. Análisis y crítica del arte conceptual* (La Butxaca-Grup 62, 2005) és referència obligada en el món de l'art.

Va ampliar estudis a l'École Pratique de Hautes Études de París (1975), on va ser alumna d'Svetan Todorov, Julia Kristeva i oient de Michel Foucault, i investigadora convidada a l'*Institute of Fine Arts* (Universitat de Nova York, 1979-1981).

Fundadora de les revistes *Artlugi*, amb Alicia Suárez i Mercè Vidal, i *Ampit, d'art i poesia* amb Albert Ràfols Casamada, Maria Girona, Joan Hernández-Pijuan i Carles Hernández-Mor. Publica regularment a *El Quadern d'El País* on ha estat també titular i col·laboradora respectivament de les seccions *Art a Catalunya* i *Opinió*. És membre fundadora de l'Associació Catalana de Crítics d'Art.

Chevalière des Arts et des Lettres pel Ministeri de Cultura de França (2003) i Medalla al Treball President Macià per la Generalitat de Catalunya (2009).

MARIA ÀNGELS FORTEA (BARCELONA, 1963)

Doctora en disseny i imatge. Especialista en la recerca històrica del disseny gràfic.

És membre del grup de recerca en Història de l'Art i del Disseny Contemporani de la Universitat de Barcelona. A més, és professora del Centre Universitari de Disseny adscrit a la Universitat de Vic i secretària de la Fundació Història del Disseny de Barcelona. S'ha especialitzat en la recerca històrica i historiogràfica del disseny.

Idea:

Comissionat de Programes de Memòria

Comissariat:

Juan Vicente Aliaga
Universitat Politècnica de València

Organització i producció:

Equip tècnic d'El Born Centre de Cultura i Memòria

Amb la col·laboració especial de:

Institut Valencià d'Art Modern (IVAM)

Disseny museogràfic:

NAM Arquitectura

Disseny gràfic:

Bildi

Muntatge museogràfic:

Croquis Disseny, Muntatges i Realitzacions

Traduccions:

Tau Traduccions

Emmarcaments:

Ros Marcos
i Acutangle

Transport i manipulació d'originals:

Técnica de Transportes Internacionales (TTI)

Servei educatiu:

Fragment

Atenció al públic:

Ilíadas Team

Seguretat:

Grupo Control

Neteja:

Expertus

Manteniment:

CPI Integrated

Cessió de peces:

Archivo Ibán Ramón
Archivo José Huguet
Biblioteca Valenciana
Centro Documental de la Memoria Histórica (MECD)
CRAI Biblioteca Pavelló de la República
Institut Valencià d'Art Modern (IVAM)

Cessió d'imatges:

Fundació Josep Renau

Col·laboradors:

Irene Bonilla
Jaime Brihuega
Albert Forment
Manuel García
Eloisa García Moreno
Cristina Mulinas
Emili Payà
Norberto Piqueras
Josep Salvador

INFORMACIÓ PRÀCTICA

RENAU. EL COMBAT PER UNA NOVA CULTURA

INFORMACIÓ PRÀCTICA:

Sala Casanova
De dimarts a diumenge, 10 h a 20 h
Preu: 3 € (reduïda: 2,10 €)

PER A MÉS INFORMACIÓ CONTACTAR AMB:

Núria Llorach i Néstor Lozano

nllorach@culturae.cat

nlozano@culturae.cat

606 072 017

636 178 181

Prensa El Born CCM

Isolana@bcn.cat

MÉS DOCUMENTACIÓ I IMATGES PER A PREMSA:

<http://elbornculturaimemoria.barcelona.cat/activitat/renau/>

El Born CCM

Plaça comercial, 12

08003 Barcelona

barcelona.cat/elbornculturaimemoria

facebook.com/EIBornCCM

twitter.com/EIBornCCM

instagram.com/EIBornCCM

#Renau